

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om förfarandet vid ändring av de ursprungsregler som tillämpas i frihandelsavtal och andra tullpreferensarrangemang samt om bestämmelser i anslutning till dessa regler

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om förfarandet vid ändring av de ursprungsregler som tillämpas i frihandelsavtal och andra tullpreferensarrangemang samt om bestämmelser i anslutning till dessa regler skall stiftas.

Då antalet frihandelsavtal och andra tullpreferensarrangemang som gäller Finland ökar och revideras, föreslås det att stadgandena om ändring av ursprungsregler samt om deras interna tillämpning och förvaltning revideras. Genom den föreslagna lagen skall tullstyrelsen

få allmän befogenhet att internt fastställa ändringar av ursprungsreglerna i frihandelsavtal och andra tullpreferensarrangemang, främst u-landspreferenser, samt att utfärda bestämmelser om verkställigheten. Tullstyrelsen skall dessutom enligt förslaget i Finland vara centralorgan för frågor som gäller varors ursprung.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Nuläget

Syftet med ursprungsreglerna i frihandelsavtalen liksom i de s.k. u-landspreferenserna, nedan GSP-preferenserna, är att utöver andra begränsningar definiera de varor på vilka tillämpas en sådan tullpreferensbehandling eller annan avtalad eller föreskriven behandling som avses i arrangemangen. I första hand bestäms i dessa regler på vilka villkor och i vilken utsträckning råvaror, halvfabrikat eller andra beståndsdelar som har sitt ursprung utanför frihandels- eller preferensområdet kan användas vid framställningen av frihandelsprodukter.

Ändringar i ursprungsregler är oftast av

teknisk natur. Deras skatteekonomiska betydelse är mycket liten och endast inriktad på importtullen och ibland på importavgiften. Uppbörderna av dessa utgjorde 1991 endast ca 1 % av alla skatteintäkter och ca 6 % av alla skatter och avgifter som uppbars i samband med importen.

Fastställandet och tillämpningen av ursprungsreglerna är för det första förknippat med det interna ikraftträdandet av reglerna och för det andra med utfärdandet av administrativa bestämmelser om hur man skall gå till väga i samband med import och export för att få tullfrihetsförmåner och vilken myndighet i Finland som är ansvarsorgan.

Stadgandena om internt fastställande, ikraftträdande och ändring av ursprungsreglerna i Finlands frihandelsavtal och andra tullprefe-

rensarrangemang samt de administrativa bestämmelser och procedurbestämmelser som gäller tillämpningen är i fråga om författningsnivån tämligen oenhetliga.

Enligt 3 § lagen om tull- och importavgiftspreferenser för varor med ursprung i utvecklingsländer (973/71) utfärdar finansministeriet närmare bestämmelser om de villkor och förutsättningar som varorna skall uppfylla för att de nämnda preferenserna skall kunna tillämpas på dem. Finansministeriet har utfärdat ett beslut om de ursprungsregler som skall tillämpas på vissa varor med ursprung i utvecklingsländer (595/88).

I lagen om de ursprungsregler, som skall tillämpas i handeln mellan Republiken Finland och medlemsstaterna i Europeiska frihandelsammanslutningen (243/73) ges finansministeriet rätt att bestämma om ursprungsreglerna i handeln mellan Finland och EFTA-länderna. Ministeriet har utfärdat ett beslut angående de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Republiken Finland och medlemsstaterna i Europeiska frihandelssammanslutningen (244/73).

I lagen om de ursprungsregler, som skall tillämpas i handeln mellan Republiken Finland samt Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska kol- och stålgemenskapen (996/73) ges finansministeriet rätt att bestämma om sådana ändringar i ursprungsreglerna om vilka den i avtalet mellan EG åsyftade blandade kommittén har rätt att besluta. Om övriga bestämmelser som ansluter sig till ursprungsregler har med stöd av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet med Europeiska ekonomiska gemenskapen (879/73) stadgats genom förordningen om de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Republiken Finland och Europeiska ekonomiska gemenskapen (932/73).

Finlands frihandelsavtal med Bulgarien, Ungern, Tjeckoslovakien och Polen trädde i kraft genom lagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet med Bulgarien om ömsesidigt avvecklande av hindren för handeln (926/74), lagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet med Ungern om ömsesidigt avvecklande av hindren för handeln (928/74), lagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet med Tjeckoslovakien om ömsesidigt avvecklande av hindren för handeln

(930/74) samt lagen angående godkännande av vissa bestämmelser i avtalet med Polen om ömsesidigt avvecklande av hindren för handeln (246/78). Det stadgas inte särskilt om fastställandet av ursprungsreglerna. Med stöd av bemyndigandet i lagarna har utfärdats förordningen om de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Finland och Bulgarien (1018/74), förordningen om de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Finland och Ungern (1019/74), förordningen om de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Finland och Tjeckoslovakien (1020/74) samt förordningen om de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Finland och Polen (248/78).

Frihandelsavtalet mellan EFTA-staterna och Turkiet samt det i anslutning därtill mellan Finland och Turkiet uppgjorda protokollet angående handel med lantbruksprodukter har trätt i kraft genom lagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan EFTA-staterna och Turkiet samt det i anslutning därtill mellan Finland och Turkiet uppgjorda protokollet angående handel med lantbruksprodukter (352/92) och förordningen om ikraftträdande av avtalet (353/92). Enligt 3 § i lagen meddelas närmare föreskrifter om ursprungsreglerna vid behov av finansministeriet. Finansministeriet har utfärdat ett beslut om de bestämmelser som ansluter sig till ursprungsreglerna som skall tillämpas i avtalet mellan EFTA-staterna och Turkiet samt det i anslutning därtill mellan Finland och Turkiet uppgjorda protokollet angående handel med lantbruksprodukter (354/92). Beslutet innehåller bestämmelser om det administrativa förfarandet för erhållande av tullfrihet samt tullstyrelsens uppgifter (354/92).

De ursprungsregler som ingår i samtliga ovannämnda frihandelsavtal och i de frihandelsavtal som förhandlats eller är under förhandling mellan EFTA-länderna och vissa andra länder kan de i avtalen upprättade gemensamma organen ändra med för de kontraherande länderna bindande verkan. I dessa organ är samtliga kontraherande länder representerade och besluten fattas enhälligt. I fråga om ursprungsregler i samband med preferenser för utvecklingsländer kan varje stat som beviljar preferenser bestämmaformellt själv, men i

praktiken sammanjämkas de med de ursprungsregler som tillämpas av EFTA-länderna och EG. Sålunda har den faktiska makten att besluta om ändringar av ursprungsregler för samtliga ovannämnda handelsarrangemang överförts till de gemensamma organen. Samtliga parter som beviljar tull- eller andra preferenser har dock i dessa organ möjlighet att förhindra förändringarna.

1.2. De föreslagna ändringarna

Ursprungsreglerna måste ändras betydligt oftare än andra avtalsbestämmelser. Detta beror på att justeringar av tulltariffen, förändringar i avtalsparternas och tredje länders produktionsstruktur, gemensamma tolkningar samt tillämpningsdirektiv om vilka avtalsparterna kommit överens och andra omständigheter måste beaktas i ursprungsreglerna.

Med hänsyn till de omständigheter som anförs ovan är det ändamålsenligt att beslut om ikraftträdandet av ändringar av ursprungsregler i Finland samt om den administrativa tillämpningen av reglerna kan fattas så snabbt och enkelt som möjligt.

Förhandlingarna om ändring av ursprungsregler sköts i allmänhet av tullstyrelsen, som också besitter den största sakkunskapen. Därför föreslås det att beslut om ändring av ursprungsregler och om deras administrativa tillämpning skall fattas av tullstyrelsen. Dessa beslut skulle publiceras i författningssamlingen. Dessutom kunde tullstyrelsen vid behov utfärda andra bestämmelser och anvisningar, om det är behövligt för en enhetlig tillämpning av ursprungsreglerna.

Enligt förslaget skall tullstyrelsen i enlighet med vissa nu gällande stadganden också vara det centralorgan som bereder ursprungsärenden och svarar för ursprungsbevis och ursprungsfrågor i allmänhet.

Då avsikten är att genom den föreslagna lagen ersätta fullmaktstadgandena i olika lagar att utfärda stadganden eller bestämmelser om ursprungsreglerna föreslås att de ovan under punkt 1.1. nämnda fullmaktstadgandena om ursprungsregler skulle upphävas.

Eftersom det inte nu är nödvändigt att göra ändringar i redan gällande avtal och i sakinnehållet i de förordningar eller beslut av finansministeriet som gäller bevisande av ursprung och förvaltningen av reglerna och som hör

samman med GSP-arrangemanget, föreslås det att dessa får tillämpas tillsvidare, tills de i mån av behov ändras eller upphävs med stöd av den föreslagna lagen.

2. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som gemensamt tjänsteuppdrag vid finansministeriet, utrikesministeriet, handels- och industriministeriet och tullstyrelsen. Eftersom alla berörda myndigheter har deltagit i beredningsarbetet, har inga utlåtanden begärts om propositionen.

3. Propositionens ekonomiska och organisatoriska verkningar

Genom den föreslagna lagen rationaliseras förvaltningen i anslutning till ursprungsreglerna. Den formella beslutanderätten överförs på den myndighet som i praktiken sköter de internationella förhandlingarna om ursprungsregler och som har den största sakkunskapen. På så sätt underlättas förvaltningen och minskas förvaltningskostnaderna. Det är dock svårt att kvantitativt bedöma de inbesparande effekterna av ändringen.

4. Lagstiftningsordning

Eftersom ursprungsreglerna inverkar på tullbehandlingen är de en del av tullbeskattningen, om vilken enligt 61 § regeringsformen skall stadgas genom lag. Det kan således anses att överföringen av beslutanderätt till tullstyrelsen innebär en avvikelse från regeringsformens stadgande och att den därmed förutsätter att lagen stiftas i den ordning som enligt 67 § riksdagsordningen gäller grundlag.

Om tullfrihet och de produkter den täcker bestäms dock i själva frihandelsavtalen eller avtalen om annan tullpreferens samt i deras bilagor och protokoll. Rätten att besluta om ändringar i ursprungsreglerna har redan genom avtalen anförtratts det gemensamma organ som nämns i avtalen. I praktiken överenskoms på motsvarande sätt multilateralt om ursprungsregler i samband med de preferenser som beviljas utvecklingsländer och om förändringar av dem. De frihandelsavtal och u-landspreferenser som Finland ingått och beviljat har alla trätt i kraft genom lag.

Lagen om de ursprungsregler som skall

tillämpas i handeln mellan Republiken Finland och medlemsstaterna i Europeiska frihandels-sammanslutningen samt lagen om de ursprungsregler, som skall tillämpas i handeln mellan Republiken Finland samt Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska kol- och stålgemenskapen har inte stiftats i den ordning som gäller grundlag. Däremot har lagen om tull- och importavgiftsprefereenser för varor med ursprung i utvecklingsländer, i vilken bl.a. stadgas om bemyndigande att direkt bestämma om produkttäckning och preferensländer genom förordning, stiftats i grundlagsordning.

Den föreslagna lagen torde således kunna stiftas i den ordning som anges i 66 § riksdagsordningen.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om förfarandet vid ändring av de ursprungsregler som tillämpas i frihandelsavtal och andra tullpreferensarrangemang samt om bestämmelser i anslutning till dessa regler

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Tullstyrelsen sätter i kraft de ursprungsregler som tillämpas i handeln inom ramen för frihandelsavtal som Finland har ingått samt bestämmer om de ursprungsregler som tillämpas i handeln inom ramen för tullpreferensarrangemang som Finland annars har beviljat.

Tullstyrelsen har rätt att bestämma om det förtärande vid utredning av ursprunget som skall iakttas som villkor för en sådan tullbehandling som avses i 1 mom. och om andra villkor i anslutning därtill.

De beslut av tullstyrelsen som avses i 1 och 2 mom. skall publiceras i Finlands författningssamling.

För att förenhetliga tillämpningen av ursprungsreglerna kan tullstyrelsen även utfärda andra föreskrifter och anvisningar.

2 §

Tullstyrelsen är i Finland centralorgan i ärenden som gäller ursprungsfrågor beträffande varor och undersökning av äktheten och riktigheten hos ursprungsbevis.

3 §

Denna lag träder i kraft den 1992.

Genom denna lag upphävs:

1) lagen den 21 mars 1973 om de ursprungsregler, som skall tillämpas i handeln mellan Republiken Finland och medlemsstaterna i Europeiska frihandels-sammanslutningen (243/73),

2) lagen den 29 december 1973 om de ursprungsregler, som skall tillämpas i handeln mellan Republiken Finland samt Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska kol- och stålgemenskapen (996/73),

3) 3 § lagen den 27 mars 1992 om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan EFTA-staterna och Turkiet samt i det i anslutning därtill mellan Finland och Turkiet uppgjorda protokollet angående handel med lantbruksprodukter (352/92),

4) 3 § lagen den 31 december 1971 om tull- och importavgiftsprefereenser för varor med ursprung i utvecklingsländer (973/71),

5) förordningen den 31 december 1974 om de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Finland och Bulgarien (1018/74),

6) förordningen den 31 december 1974 om de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Finland och Ungern (1019/74),

7) förordningen den 31 december 1974 om

de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Finland och Tjeckoslovakien (1020/74), samt

8) förordningen den 30 mars 1978 om de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Finland och Polen (248/78).

Det beslut som finansministeriet med stöd av den i 2 mom. 1 punkten nämnda lagen utfärdat den 23 mars 1973 om de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Republiken Finland och medlemsstaterna i den Europeiska frihandelssammanslutningen (244/73), den förordning som med stöd av den i 2 punkten nämnda lagen utfärdats om de bestämmelser som ansluter sig till de ursprungsregler som skall tillämpas i handeln mellan Republiken Finland och den Europeiska ekonomiska gemenskapen (932/73), liksom de andra bestäm-

melser som utfärdats med stöd av de lagar som nämns i 1 och 2 punkten, det beslut som finansministeriet utfärdat den 21 april 1992 om de bestämmelser som ansluter sig till ursprungsreglerna som skall tillämpas i avtalet mellan EFTA-staterna och Turkiet och i det i anslutning därtill mellan Finland och Turkiet uppgjorda protokollet angående handel med lantbruksprodukter (354/92), det beslut som finansministeriet utfärdat den 21 juni 1988 med stöd av det i 4 punkten nämnda lagrummet om de ursprungsregler som skall tillämpas på vissa varor med ursprung i utvecklingsländer (595/88), samt de i 5-8 punkterna nämnda förordningarna och de med stöd av dem utfärdade bestämmelserna tillämpas dock fortfarande sådana de lyder då denna lag träder i kraft tills de beslut som tullstyrelsen fattar med stöd av denna lag träder i kraft.

Helsingfors den 6 november 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*

